

Posudek oponenta diplomové práce

Bc. Lucie Rief: *Recentní relikty světového a afrického otroctví na příkladu Mauritánie*

Téma otroctví, které si autorka pro svoji práci vybrala, považuji za (bohužel) stále velmi aktuální a nosné. Stejně tak hodnotím i výběr země, na kterou se ve své práci primárně zaměřuje, tj. Mauretánie, ve které je otroctví stále silně zakořeněné.

Autorka si stanovuje „hypotézu“ (ve skutečnosti však tezi), že *„tradiční islámská společnost v méně rozvinutých a méně exponovaných afrických státech brzdí plnou likvidaci otroctví a jeho relikvů bez ohledu na formálně demokratický systém státu.“* (s. 3). Tuto tezi následně autorka ověřuje na vybraných západoafrických státech - Mauretánii, Nigeru, Mali a Burkině Faso - a částečně ji potvrzuje, jelikož za hlavní příčiny přetrvávajícího otroctví považuje tradiční rozdělení společnosti, podobné (pozitivní) stanovisko vlády vůči otroctví a stejný vliv islámského náboženství.

Po stránce obsahové mám vůči práci hned několik výhrad. Předně, autorka si stanovuje tezi, ale není vůbec zřejmé, jak k ní došla. Práci totiž chybí skutečný teoretický rámec, který by byl více než jen sumářem různých definic otroctví (nadto bez vzájemného propojení a autorčiny reflexe), ale pokoušel by se nastínit, proč otroctví stále existuje a jaká jsou případně jeho africká specifika. Díky tomu práci chybí fundovanější porozumění tomuto fenoménu, které by se odráželo od klasických děl autorů (jako např. M. Klein, P. F. Lovejoy, S. Miersová atd.), i o širší, sociálně-antropologický kontext (např. P. Chabal aj.). Dopady takto nedostatečného přístupu spatřuji mj. i v autorkou uváděném popisu role islámu, který sice považuje za důležitý faktor, ale současně píše, že islám otroctví zapovídá. V tomto kontextu tak postrádám hlubší diskusi různých forem islámu (nejen) v Mauretánii a modernizačního působení „černého islámu“, jenž významně rozrušoval africké kastovní systémy.

Další závažnou slabinou textu je práce s odkazy. Na důležitých místech totiž odkazy zhusta chybí, což je problematické zejména u statistických údajů a u tvrzení, která rozhodně nejsou v obecném povědomí, např.:

- „Chudoba, analfabetismus, velmi nízká úroveň vzdělání a chaotické politické řízení státu jsou podstatnými příčinami otroctví v rozvojových zemích.“ (s. 19)
- „Co se týče otázky otroctví, zde je prezident spíše konzervativní a hovoří pouze o následcích otroctví. Jeho vláda vytvořila rozpočet na pomoc potomkům otroků.“ (s. 45)
- či pasáž diskutující o příčinách dnešního otroctví (s. 9–10).

Kromě toho autorka vychází i z nepříliš relevantních zdrojů, jako např. z bakalářské práce (Vlasák 2014), *Afrika Online* atd.

Problematickým aspektem je i autorkou slibovaná komparace, která postrádá nutné vymezení a diskusi komparačních kritérií, mnohdy nejasné oddělení otroctví a dětské práce (např. s. 21), zbytečné a dlouhé zabíhání do nedůležitých aspektů (např. politické strany – s. 43, pasáž o Rokkanově štěpící linii *centrum vs. periferie* atd.).

Po obsahové stránce musím vytknout ještě občas se vyskytující faktické chyby, jako je např. zařazení Gambie do Francouzské západní Afriky (s. 38) či popis politického vývoje Burkiny Faso, který končí zvolením Compaorého v roce 2010 a nezmiňuje se o jeho následném svržení a dalším politickém vývoji.

Přesto, že se jedná o vcelku čtivý text, má práce k dokonalosti daleko i po stránce obsahové. Předně autorka nezvládá pracovat s přímými citacemi a zcela zbytečně je nadužívá – např. u tvrzení typu:

o „*Nejpočetnějším černošským etnikem jsou islamizovaní Fulbové, Tukulérové, Soninkové, dále pak Wolofové a Bambarové.*“ (věta je navíc samostatným odstavcem – s. 39)

o „*Původní náboženství vyzývalo kult vládce a mytického vodního hada Bidaa.*“ (s. 39)

Dále, autorka má problém s členěním textu do odstavců – místy vytváří odstavce na jedinou větu, jinde zase dlouhý text bez jediného odstavení (např. s. 41–43, 59–60 atd.). Iritujícím dojmem rovněž působí např. zapisování let – „Koncem 60' let“ (s. 60), „60` a 70“ (s. 63), fonetické přepisování jmen („Amadu Tumaní Turé“ místo Amadou Toumani Touré – s. 65) či psaní „Lýbie“ (s. 19, 56, 65).

Celkově je tak práce Bc. Rief spíše zklamáním, jelikož nedokázala velmi slibný potenciál předmětu svého bádání v odpovídající míře přetavit v kvalitní a přínosný text s jasným „tahem na branku“. I přes to však práci k obhajobě doporučuji, jelikož splňuje požadavky, které jsou na práci kladeny.

V Českém Meziříčí 11. 1. 2017

Mgr. Jan Prouza, Ph.D.